

งูสวัด

งูสวัด (herpes zoster) เป็นโรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสตัวเดียวกับอีสุกอีใส ถ้าเป็นครั้งแรกจะเกิดเป็นอีสุกอีใส หลังจากนั้นเชื้อจะไซฝังตัวอยู่บริเวณปมประสาท โดยอยู่อย่างสงบ แต่เมื่อใดก็ตามที่ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่ำ เช่น ได้รับยากดภูมิคุ้มกัน เป็นโรคมะเร็ง หรือถูกกระทบกระเทือนบริเวณนั้น ไวรัสจะเริ่มแบ่งตัวอย่างรวดเร็วจนทำให้เกิดเป็นตุ่มน้ำใสเรียงตามแนวเส้นประสาท โดยมักเป็นข้างเดียว ร่วมกับมีอาการปวดแสบปวดร้อน

ในกรณีที่มีอายุมากหรือผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอชไอวี (HIV) พบว่าอาการงูสวัดจะรุนแรง ถ้าสงสัยอย่าลืมไปเจาะเลือดดูนะครับ งูสวัดเป็นโรคที่พบบ่อย บางวันผู้เขียนสามารถพบผู้ป่วยจำนวนหลายรายเลยทีเดียว อาการ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า โรคนี้เป็นไวรัสตัวเดียวกับอีสุกอีใส แต่พบว่าคนที่ เป็นอีสุกอีใสแล้วจะเป็นงูสวัดเพียงร้อยละ 1-2 เท่านั้น สำหรับอาการของงูสวัดมักเป็นอยู่ยาวนาน 2-4 สัปดาห์ และเมื่อมีอาการควรรีบไปพบแพทย์ อย่รักษาตนเอง ครับ ผู้เขียนเคยพบคนไข้เป็นจำนวนมากชอบรักษางูสวัดด้วยตนเอง โดยเอาสมุนไพรพอกบริเวณที่เป็น ทำให้หลายรายมีอาการติดเชื้อและส่งกลิ่นเหม็นอย่างรุนแรง และถ้าไม่ทำการรักษาอย่างถูกต้อง จะทำให้มีอาการปวดรุนแรงมาก โดยเฉพาะผู้สูงอายุ และพบว่าผู้เป็นโรคเอดส์จะพบอาการผื่นผิวหนังของงูสวัดค่อนข้างรุนแรง และถ้าไม่ทำการรักษาอย่างถูกต้อง จะทำให้มีอาการปวดรุนแรงมาก โดยเฉพาะผู้สูงอายุ และพบว่าผู้เป็นโรคเอดส์จะพบอาการผื่นผิวหนังของงูสวัดค่อนข้างรุนแรงและปวดอย่างมากเช่นกัน

พบว่าอาการปวดบริเวณเส้นประสาทสามารถพบเป็นอาการแทรกซ้อนได้บ่อยที่สุด โดยมีอาการปวดนานเป็นเดือน บางรายปวดนานเป็นปี โดยพบว่าผลแทรกซ้อนเหล่านี้จะพบมากขึ้นในผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง เปอร์เซ็นต์ของอาการปวดเส้นประสาทสามารถคำนวณได้จากอายุ แล้วลบด้วย 10 จึงออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ของอาการปวดภายหลังจากที่หายจากงูสวัดแล้ว

ตัวอย่างเช่น อายุ 70 ปี จะมีโอกาสปวดเส้นประสาทหลังจากหายจากอาการงูสวัดถึงร้อยละ 60 นอกจากนี้ อาจพบอาการติดเชื้อแบคทีเรียซ้ำซ้อน ซึ่งเมื่อแผลหายแล้ว มักเกิดเป็นแผลเป็น ถ้าเกิดบริเวณตาสามารถทำให้ตาอักเสบหรือเกิดเป็นแผลบริเวณแก้วตาได้และในรายที่เป็นรุนแรงมากจะมีการแพร่กระจายของงูสวัด โดยมีการแพร่กระจายสู่สมองและอวัยวะภายในระบบอื่นๆ ของร่างกาย

การรักษา

แพทย์มักจะรักษาตามอาการ เช่น ใช้น้ำยาบอริก 3% ประคบ รับประทานยาแก้ปวด ยาปฏิชีวนะ และยามาเชื้อไวรัสที่ชื่อ “อะไซโคลเวียร์ (acyclovir)” ซึ่งแพทย์จะให้ในผู้ป่วยที่ติดเชื้อรุนแรง เป็นมาก และ

พวกที่ถูกลามเข้าสู่บริเวณนัยน์ตา หรือผู้มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง แต่ปัจจุบันนี้แม้ว่าอาการจะเป็นไม่มากก็นิยมให้ยาตัวนี้ โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกของโรค เพราะเชื่อว่าจะสามารถป้องกันอาการปวดเส้นประสาท หลังจากงูสวัดหายแล้ว และเมื่อรับประทานยานี้ควรดื่มน้ำตามมากๆ และบางครั้งอาจต้องให้สเตียรอยด์ร่วมในรายที่มีอาการปวดอย่างมาก

อาการปวดที่เกิดขึ้นหลังจากที่ป่วยเป็นงูสวัด แพทย์อาจให้ยาแก้ปวด ยานอนหลับ ยาต้านการซึมเศร้า โดยจะรักษาตามอาการ บางรายที่ยังปวดมากอาจต้องฉีดสารสเตียรอยด์เข้าไปยังบริเวณที่ปวด สำหรับสมุนไพรไทยที่นิยมใช้คือเสลดพังพอน ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถช่วยลดอาการของงูสวัดได้ในบางราย ท่านผู้อ่านเห็นไหมครับว่าโรคนี้นิยมนำมาใช้ได้ไม่ยาก เพราะส่วนมากคนไข้มักจะบอกถูกว่าเขาสงสัยจะเป็นงูสวัด ซึ่งถ้าเป็นควรรีบไปพบแพทย์ดีกว่า ไม่เช่นนั้นผลแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นจากอาการปวดจะคงอยู่กับเราไปอีกนาน ส่งผลให้สุขภาพจิตเสีย บางรายเกิดอาการซึมเศร้า ซึ่งไม่คุ้มค่าเลยนะครับ

การป้องกัน โดยการฉีดวัคซีนป้องกันอีสุกอีใส-งูสวัด ตั้งแต่อายุ 1 ขวบ ซึ่งฉีดเพียง 1 เข็ม สามารถป้องกันได้ตลอดชีวิต ถ้าฉีดตอนอายุมากกว่า 13 ปีควรฉีด 2 เข็มห่างกัน 4-8 สัปดาห์(3) ส่วนประสิทธิภาพของวัคซีนนั้นสามารถป้องกันโรคได้ถึงประมาณ 90-95%(4)

ภาพที่ แสดงตุ่มน้ำใสภายในมีเลือดออก
ในผู้ป่วยงูสวัด

ภาพที่ แสดงผื่นของงูสวัดซึ่งมักเป็นตาม
แขนงของเส้นประสาท